

ІНСТРУМЕНТАРІЙ МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ПРОЄКТІВ ПІДВИЩЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ

Проекти підвищення операційної ефективності підприємств гірничо - металургійного комплексу України сфокусовані на забезпечення ефективного використання ресурсів, оптимізацію бізнес – процесів, впровадження інноваційних ощадливих технологій, визначення інших резервів фінансової міцності в складних вітчизняних умовах ведення бізнесу.

Моделювання бізнес - процесів *в процесі планування та реалізації проєктів* стратегічного розвитку може допомогти досягти підвищення операційної ефективності, оскільки побудова таких моделей дозволяє виявити можливі проблеми та знайти шляхи їх вирішення. Наприклад, якщо протягом бізнес - процесу безперервно відбуваються затримки операцій або спостерігається нестача ресурсів чи їх перевитрата, то це є ознакою недостатньої ефективності налагодження функціонування цього процесу. За допомогою моделювання бізнес - процесу можна виявити, які саме етапи викликають занепокоєння, які операції мають понад нормативні витрати (займають більше годин та ресурсів), і відповідно знайти способи усунення проблем. Для того щоб визначити поточний стан функціонування конкретного бізнес - процесу пропонується створення графічного або текстового опису послідовності подій та дій, які необхідні для його виконання, а також деталізувати процеси, визначити пов'язані між собою підпроцеси, ідентифікувати можливі проблеми та знайти шляхи їх вирішення.

Моделі бізнес - процесів можуть бути створені за допомогою різних нотацій (мов програмування та/або методологій), таких як BPMN, EPC, DFD, UML та ін. Одна з популярних нотацій - BPMN (Business Process Model and Notation)[1-2] - графічна мова для опису бізнес-процесів з використанням графічних елементів, що дозволяє їх регламентувати і визначити за потреби «вузькі місця» (зони для

удосконалення). Одним з найважливіших етапів впровадження BPMN є навчання співробітників на використання мови BPMN для моделювання бізнес-процесів і розуміння цих моделей. Потім залучені співробітники зможуть вносити свої пропозиції щодо оптимізації бізнес-процесів. Впровадження BPMN може зайняти від декількох місяців до півроку та більше залежно від розмірів компанії, складності процесів і кількості фахівців, зайнятих в процесі впровадження моделей оптимізації бізнес-процесів.

Моделювання бізнес - процесів в процесі планування та реалізації проєктів підвищення операційної ефективності з врахуванням сучасних стандартів проєктного менеджменту [3] є одним з ефективних інструментів удосконалення планування та прогнозування діяльності підприємства. Таке моделювання передбачає наступні кроки:

Крок 1: Визначення мети моделювання бізнес – процесів. Це може бути покращення ефективності/результативності/продуктивності процесів через зменшення годин виконання операцій, оптимізацію витрат ресурсів, запобігання дублювання функції та/або узгодження документообігу, конкретизацію зон відповідальності тощо)

Крок 2: Вибір методів моделювання в залежності від вимог та характеристик процесу (блок-схема, UML - діаграма, DFD - діаграми та інші).

Крок 3: Визначення процесів та взаємозв'язків між ними. Розробка моделей процесів, а саме створення блок-схем, діаграм потоків даних, UML - діаграм. Аналіз моделей та внесення змін, що включає виявлення можливих проблем та недоліків, а також змін для поліпшення процесу.

Крок 4: Реалізація оновлених (удосконалених) процесів, що включає впровадження нових удосконалених операцій, технологій, трансформацію процесів, навчання персоналу та ін.

Крок 5: Моніторинг процесів в процесі планування та реалізації проєктів підвищення операційної ефективності, їх оцінювання на підставі встановлених метрик ефективності, внесення необхідних змін для покращення поточного стану.

Отже, впровадження моделювання бізнес-процесів в процесі планування та реалізації проєктів підвищення операційної ефективності є серйозним кроком для компаній, який може привести до значного поліпшення якості бізнес-процесів, зниження витрат і підвищення ефективності роботи підприємства в цілому. Впровадження інструментарію моделювання та прогнозування дозволить автоматизувати певні операції в межах процесів, знайти «вузькі місця», оптимізувати і стандартизувати бізнес-процеси, а також успішно реалізувати проєкти та програми, підвищити ефективність роботи підприємства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Stephen A. White and Derek Miers (2012). BPMN 2.0 Handbook: Second Edition: Methods, Concepts, Case Studies and Standards in Business Process Management Notation. Future Strategies Inc. 305 p. URL: <https://www.conradbock.org/white-bpmn2-process-bookmark-web.pdf> (дата звернення: 26.03.2024).
2. BPMN: Business Process Model and Notation URL: <https://www.omg.org/spec/BPMN/2.0/PDF> (дата звернення: 01.02.2024).
3. A guide to the project management body of knowledge (PMBOK guide) Sixth edition. Project Management Institute. 2017. P. 978, URL: <https://catalog.loc.gov/vwebv/search?searchCode=LCCN&searchArg=2017032505&searchType=1&permalink=y> (дата звернення: 26.03.2024).

Ліннік Д.Ю., аспірант

Науковий керівник: Акімова О.В., д.е.н., доцент

Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Від початку повномасштабного воєнного вторгнення Росії до України в 2022 році перед українськими підприємствами постали нові глобальні проблеми. Війна завжди створює складний і непередбачуваний контекст для розвитку суспільства, включаючи його економічну сторону. Після початку війни бізнес активність скоротилася, половина підприємств були майже, або повністю зупинені, проте